

To lilleputstater Liechtenstein og San Marino

FELLES for de ovennevnte stater er deres beliggenhet høyt oppe i storslåtte fjellandskaper og deres samarbeide med nabostatene Schweiz og Italia om slike saker som mynt, toll og andre spørsmål som egner seg for fellesskap.

VI har ikke så mange av de statene som kommer under rubrikken småstater i sjølve Europa. Foruten de to ovennevnte har vi jo Vatikanet, Andorra og Monaco. Men ett har de til felles, viljen til frihet og selvstendighet.

UNDER reisen til Schweiz som skal behandles særskilt er det klart at jeg måtte ta en tur over Rhinen til det vesle eventyrrike Liechtenstein med sin bitte lille fortvylende hovedstad Vaduz med sine 3000 innbyggere. Forøvrig har landet 14000 mennesker i alt fordelt på 11 kommuner over et kvadratkilometerområde av 157,11. Det er jo en av de hovedstedene som ikke akkurat glimrer i utvarens nyhetssendinger. Men byen er et fredens sted. Verneplikten ble opphevet i 1868. Tenk om den ble det alle andre steder også! — Vi merker os den gode busseforbindelsen med hele omlandet. Vaduz er en heimesen by og folk liker seg godt i sine egne boliger. Kinobesøkene i hovedstaden er dårlige, mens kirkene er det omvendt med. Befolkningen inntil 97% tilhører den romersk-katolske religion. I hovedgata ser vi nasjonalbanken og posthuset hvor det er livlig omsetning i det frimerkesalg er en av landets viktigste inntekts-

kilder! Det er gode skoler og ellers pene skoler, men jeg fant ikke noe bibliotek der. Men det betyr ikke at folk ikke bryr seg om litteratur. Turistjefen i byen talte svensk og han skaffet meg et bra værelse på gashof Linde med fin utsikt opp mot fyrstens slott hvor landets regjerende mann Frantz Josef II residerer. Han har passert de 50 og er utdannet til skogingeniør i Wien.

UNDER krigen giftet han seg med grevinne Georgine Wilcek, polulært kalt fyrstinne Gina. De har fire barn. Det følger med at fyrsten og hans gemalinde er meget interessert i landets ve og vel. Særlig har hennes høyhet gjort stor innsats for Røde kors. Det er et vakker skue når slottet er flombelyst av orange-lamper om kvellen.

DE sosiale goder er innført etter nabolandet Schweiz's mønster. Av landets store menn kan nevnes komponisten Josef von Rheinberger, historikeren Peter Kaiser og dikteren John Bückel.

VI nevner frimerkemuseet som har meget se- og kjøpeverdige. Dikteren J. W. Goethe og Nobelprisenner Hermann Hesse har gitt uttrykk for sin begeistring for det vesle landets natur. Det er nok av spaserveier og idyller bortenfor alfarveien. —

Turismen er stadig stigende og det forundrer meg ikke å treffe folk akkurat utegnet fra Fredrikstad i Norge! —

Lykkelige vesle Liechtenstein! — Fred hviler over blomstrende skjønn-

het med høge alper og fruktbare marker. Rhin glir som et sølvband gjennom landet. Jevn flid og velstand gir folket sitt preg og verdens store har noe å lære når det gjelder fred og velstand i et lite land. — Det kan fortelles at under den annen verdenskrig var det en prest ved grensebommen til Tyskland som stoppet troppene med sitt kors og så hit, men ikke lenger. Tyskernes respekerte det. — De dro seg tilbake.

— Vi passerer atter Brennerpasset ved den italienske grense. Kjente steder som Verona, Bologna og Rimini ved Adriahavet er stasjoner på veien. Vi er i Rimini ved 16-tida, akkurat i god tid for busse reisen til San Marino, lilleputstaten langt oppe i Italias fjell. Ved grensen til denne frie nasjonen står en mann i en fargerik uniform for å markere at her er San Marino med sine 60 km² og 14000 innbyggere, der av hovedstaden med bara 1500.

MONTE TITANO's veldige fjellparti har alltid vært et fristed for frihetens menn som for eks. Garibaldi og hans frihetsgardier.

UNDER Mussolinis fascistiske æra var det 100 000 flyktninger fra Italia. Hvilken oppofrelse viste ikke befolkningen da —? Den hellige Marinus er landets skytshelgen siden denne som stenhugger søkte ly for kristenforfølgelse. Der fant han og hans skare fred og siden fikk de sin frihet ubeskåret gjennom århundrene.

Eitt bókasavn i San Marino

SAN MARINO styres av et råd på 60 medlemmer. Stemme- og valgetten har man ved sitt 24 år. Landet regjeres av to Captein-Reggentis som utpekes av rådet. De har et statsråd på 10 medlemmer ved sin side. Steinene taler sitt tydelige språk ved minner om landets store. Vi finner museer der for malerier og et bibliotek på omlag 25000 bøker. Det er vel ulikt for et land som tilhører Vest-Europa og ha et styre hvor kommunistene inntil for noen år siden hadde et flertall. De gjorde intet forsøk på å omdanne staten til en Folkerepublikk, men respekterte forfatningen.

PAA nasjonaldagen den 3. september innsettes de to regentene i sine embeder med pomp og prakt, med faner, sang og musikk.

VI bruker vel en time fra Rimini og opp i høyden flankert av rosebusker langt de fine asfaltvegene fra Adriakysten. Det er litt industri, men det er vel jordbruket og vinavlen som er de viktigste næringsveiene. Av de 100 000 turistene fra Norden bør de stå av litt for autostradaen til Rimini og sette kursen opp til San Marino. En stor eller liten visitt dit lønner seg.

Fridtjof Diesen.

Tvísþælið dugir ikki

Góði Tóri!

Meg hefur undrað, at tú ikki hev ur svarað mær á vinarliga bræv mitt við nøkrum beinleiðis spurningum, ið brunnu og brenna serliga á nú, ið tú ert stigin fram sum valðvni saman við ti og teim, ið hava rottað seg saman við einum máli, og tað er at jarðleggja javnaðarflokkinn.

I hesum »bragdi« tinum liggur svarið.

Vit vita, hvar ið tú flýtur.

Tú kanst tí, góði Tóri, lata hata tvístoðuna og tvíþælið fara!

Eg unni tær, so ungur tú ert, betri leik enn tvíleikin.

Tú mást skilja, góði Tór, at tú bindur ikki heiðursbjøllur uppá teg sum tú gert í brævi tinum til mín, yvir málbrúk og orð hjá Sosialinum, tá ið tú sjálvur nýtur harðari og skarpari orð og serliga illgitingar um andstöðumenn tinar, meg og aðrar sosialistar.

Hvat líkist nú tað, at tú á prent setur fram tey ósannindi, at eg skal hava spilt teg og »kólegar« út fyrri at misnýta læraragerning tykkara politiskt.

Hasi ósannind fært tú at gera so væl at greiða nærri við at navngeva upprunan til hana. Eg fái meg ikki at trúgva, at hon er runnin beinleiðis úr tinum egna barni fyrri at dálka meg? Men tegur tú ella svimur tú yttanum, hevur seinasti spurn ingur fingið svarið!

Tú spælir tvíleik og letist at

harmast yvir orðaleik sum »skitine« samvitska.

Men er tað so vorðið við tær, at tú ikki fatar ella vilt tú ikki fata? Royn nú at hugsa teg um og víga fylgjandi dømi á »skitine« vágskál-ini.

Maður og menn, umboðsmenn fyrri Suðuroynna og allar Føroyar hava av — ja, hvørjum kenslum og grundum: hati og ræðslu, ræðslu fyrri meiri og betri byrði i seglini hjá javnaðarmonnum? — ið hvussu er av mær ófatilugum grundum ging ið sameindir, allir teir borgarligu flokkarnir, imóti fólkinum i Suðuroy, imóti áheitan frá øllum feløg um og øllum sóknarstýrum i Suðuroy, har arbeiðs- og virkisloysi sveið hert i teinum mongu arbeiðsara-familjum, so okkara bestu menn noyddust út i fremmand lond, við fremmandum skipum at vinna fyrri dagliga breyðið, imóti áheitan um ikki at forða stórvirkisætlan-um á Drelnesi á Tvøroyri.

Ein hervilig gerð, ikki satt, Tóri!

Men hetta var ikki nógv mikið.

Tá ið virkið var forðað og drip- ið, lögðust somu drápsmennir á kroppin á manninum, sum hevði verið millummaður, ráðgevari og sakførari fyrri teir, sum vildu seta stórvirkið upp á Drelnesi á Tvøroyri, við verstu illgitingum og merktu hann sum eitt veselavæti. ið ikki átti 10 kr.

Tú, víga nú!

Visir hin »skitine« vágskálin ikki, at seinast nevndi ljóti atburður

spratt av eini skitnari samvitsku yvir ógerð, ið teir — við nýggjari og enn og sárligari illgerð — royndu at dulla burtur og fjala fyrri fólki, sum teir ikki sleppa undan at standa til svárs fyrri?

Og tá ið nú málagnid hjá tær og nakrir av somu monnum av nýggjum leypa á sama mann við risayvirskrift við hesum orðum i seinasta blaði aftaná enn og grimari áløpi i einum 14. sept. framm- andundan:

»Arup, okkara og húsaspekulant i húsaneyðini i Keyptmannahavn ætlaði P. M. Dam at fáa til Føroyar at eyðreina føroyskar fiskimenn. Sikur er politikurin javnaðarflokksins! (Sjálvt formaður Unga tjóðveldis kundir ikki halda sær i útvarpinum, men hermdi uppaftur út-spillingina av Arup!).

Heldur tú, at hesin orðaleikur er vakur?

Heldur tú, at nakað annað kann liggja aftanfyrri enn ein »skitine« amvitska av brotsverkinum, ið gjørt varð móti Suðuroynni við at forða virkinum, ið Arup einki annað hevði at gera við enn at vera millummaður og sakførari.

Og hvat sigur tú um'hesa gerð, henda alt annað enn reina atburð móti manni, ið einki annað hevur viljað gjørt suðuroyingum enn roynt at beint virkandi kreftum til Føroyar eins og hann átti æruna fyrri amgonguna millum danir, norðmenn og føroyingar um stórvirkið har inni i Føroyingahavnini — hvat

heldur tú, um tað visir seg, at harra Arup i Keyptmannahavn einki annað hevur gjørt enn verið sakførari fyrri menn og feløg i yrki, sum allir partar i fólkatinginum hava skrætt sum lögligt, og hann ikki hevur roknað sær annað »salere, løn, enn allir aðrir advokater har niðri sum her heima, iroknað tinar partamenn, taka fyrri arbeiði sítt? Hetta hevur harra Arup i svargrein síni upplýst er tilfelli!

Tú kennist illur yvir, at Sosialur-in hevur merkt stóðuna hjá tjóðveldismonnum sum verandi fulla av hat og brigisli móti donum, hóast danir i samtyktini av stjórnarskip-ani hava sagt, at vit føroyingar skulu hava friar ræsur at gera sum vit vilja, og sum vit eru menn til, men undir fullari fíggarligari, siðmenn-ingarligari og stjórnarligari ábyrgd.

Men hvat sigur tú um ta stóðuna hjá manni sum blaðstjóranum á 14. September, tá ið hann komin til Danmarkar ber seg so at at hann sigur seg ikki at vilja tala danskt til tænararnar har niðri, men roynir heldur at »brokka« enskt og íslendskt?

Ber ikki slikur atburður boð um, at sálin er á tremur av hati og ill-sinni móti donum?

Hvat sigur tú um alt tað brigislið, sum menn kastaðu donum um forn-ar dagar, hóast talan er um »stór-manna« atburðin, sum var tiggju-ferðir verri móti smáfólkunum i

Danmark og aðra staðni úti i verð-ini?

Hvat sigur tú um menn, ið nýta søguna »subjektiva« og fullkomu-liga ranga fyrri at skemma heiður og æru av donum i dag?

Er tað tað ikki stóðan hjá donum i dag, sum nú viðkemur okkum?

— — —
Eingin skal vera fegnari enn eg við at skifta orð við mann og menn um hugsjónir og veruleikan, tí ein-ans við at gera tað kann maður hjálpa monnum at taka sanna stóðu i samjód við sál og samvitsku. Men tykkara tjóðveldisstaða við ikki at vilja viðganga veruleikan viðvikandi rættindum og fyrimun-um, ið stjórnarskipan okkara gevur, hevur gjørt alt sakligt orðaskifti ómøguligt.

Meg harmar teg, Tóri, tí mær kemst, at tú ert kominn inn i henda tjóðveldiska meldurin, heldur enn at halda teg til loysingarhugsjónina og við mannsdrivi at siga sum er við-víkjandi, hvat ið hon ber við sær av góðum og skerjingum og byrð-um av tí, at vit eru so fáméntir.

Við heilsan

Pætur.

BETHEL — Sverrisgøta

Bíbiltími kl. 9.30 og prædika kl. 10.30 leygargagin.

Sunnudagsskúli kl. 11.00 sunnu-dagin.

Nordøya Sparikassi

tlf. 5043

stovnaður 1919

tlf. 5043

Renta av innistandandi peningi:

3 mánaða uppsøgn 5 % p. a.
vanlig konti 4 % p. a.
kekk konti 2 % p. a.

Fyrri peningahæddir við longri uppsagnartíð verður renta latin eftir seravtalu.

Avgreiðslutíðin er:
vanligar gerandisdagar kl. 10—12 og kl. 13½—15½
leygardag kl. 10—12½

Deild: Leirvíkar Sparikassi
avgreiðslutíð: týsdag og friggjadag kl. 15½—17.